

Az erőszakra nincs mentség – vagy mégis?!

2011. december 8. A Patent Egyesület stratégiai pereskedési programja - sajtóanyag

A Patent Egyesület jogsegélyszolgálatánál évek óta halmozódnak azok az ügyek, amelyekben az állami hatóságok és szervek, intézmények és személyek hanyagul, szakmaiatlanul vagy kifejezetten előítéletesen és rosszindulatúan kezelik a családon belüli erőszak eseteit és áldozatait. Ezért az idei évtől kártérítési perek, büntető-, fegyelmi- és etikai eljárások sorozatát indítjuk az állami, illetve igazságszolgáltatási szervekkel, egyénekkkel (rendőrség, ügyészség, bíróság, gyámhivatalok, igazságügyi szakértők, gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjai) szemben, hogy megtörténjék felelősségre vonásuk. Ezen stratégiai pereskedési programunkkal az a hosszabb távú célunk, hogy az eljáró hatóságok szakmai gyakorlata megváltozzék, mint az az Egyesült Államokban is történt. Az USA-ban egész addig nem vették komolyan a családon belüli erőszakot, amíg a rendőrségnek és más állami szerveknek súlyos kártérítési összegeket nem kellett fizetniük, és anyagilag is érdekelték nem lettek a hathatós beavatkozásban.

A hatóságok rendszeresen a ténylegesnél enyhébbnek minősítik az ügyeket

Egy ügyben a bántalmazó férfi megrongálta és trágár, gyalázkodó feliratokkal firkálta tele volt partnerének lakását, mielőtt azt jogerős bírói ítélet alapján kénytelen volt visszaszolgáltatni a nőnek. A legenyhébb, és nyomdafestéket még tűrő példa, hogy a nőt patkánynak nevezte az egyik feliratban. A rongálásért és zaklatásért tett feljelentésből a rendőrség csak a rongálással foglalkozott, de arról is megállapította, hogy azt a férfi nem károkozási szándékkal tette, hanem feszültségvezetési céllal, illetve azért festette fel a feliratokat, hogy a gyermekének örömet szerezzen. A nyomozást a rendőrség megszüntette, mivel szerintük nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése.

Mára már bevett gyakorlat, hogy a nyomozóhatóság nem tekinti a hozzátartozók közti zaklatást bűncselekménynek, ha van közös gyerek a bántalmazó párok kapcsolatban. Ilyenkor a hatóságok szerint a napi több száz telefonhívás, SMS a közös gyerek okán történik, ezért kifejezetten „támogatandó apai magatartás”. Annak ellenére ez az indoklás, hogy az üzenetek jelentős része kifejezetten obszcén, fenyegető vagy sértő.

Továbbá úgy tapasztaljuk, hogy az ügyészség gyakran minősíti könnyű testi sértéssé a súlyos testi sértést, de akár még az emberölési kísérletet is.

Egy, a látókörünkbe került esetben például a nőt partnere vízbe lökte, majd utána dobta az elektromos sokkolót azzal a céllal, hogy megölje, de az kicsapta a biztosítékot. Az emberölési kísérlet miatt megindult nyomozás során az ügyészség a cselekményt átminősítette könnyű testi sértéssé. A férfi a nőt nem sokkal később meggyilkolta. Ebben az ügyben mind az ügyészség, mind a bíróság felelőssége felmerül, sajnos már csak a túlélő hozzátartozók nevében indulhat eljárás emiatt.

Az anya a felelős a kapcsolattartásért

Felháborítóan tartjuk a kapcsolattartások (közös gyerek láthatása) körül kialakult joggyakorlatot is. Ha valamilyen okból (bármilyen okból) nem valósul meg a kapcsolattartás, azért a gyámhatóság az anyát sújtja szankcióval. Az alábbi eset sem elszigetelt jelenség, hanem sajnálatos módon a mindennapi gyakorlatra példa. Amikor is ügyfelünk azért akadályozta a kapcsolattartást, mert a gyerek félt a bántalmazó apától, illetve mert a férfi alkoholista volt, és ezért a nő nem merte rábízni semmilyen formában a kislányt. A bíróság jogerősen 1 év börtönre ítélte a nőt kiskorú veszélyeztetése miatt, amit 2 évre felfüggesztett.

Előítéletesek az igazságügyi pszichológus szakértők

Az Egyesület 2009-es kutatása szerint az igazságügyi pszichológus szakértők megfelelő képzés híján nem rendelkeznek kellő tudással a családon belüli erőszak jelenségéről, gyakorlatilag laikusként járnak el a vizsgálatok során, és ennek következtében saját előítéleteik határozzák meg elsősorban a szakvéleményüket.

Egyik esetünkben a pszichológus szakértő a nőt elmarasztaló, a férfi agresszivitását elmosó véleményt adott a bíróságnak, amely ellentétben állt a nővel felvett pszichológiai tesztek eredményével. A szakértő ellen hamis tanúzás miatt feljelentést tettünk. Azonban az eljárás nem indult meg, mondván hogy folyamatban lévő ügyben csak az eljáró bíró tehet feljelentést, aki azonban nem él eme jogával. Így a büntetőeljárással meg kell várnunk az eredeti ügy lezárulását, miközben a volt férj a hamis szakvéleményt használja valamennyi szerv befolyásolására.

Gyakori az osztott lakáshasználat a bírósági ítéletekben

A bíróság a polgári peres eljárásokban akkor is gyakran osztott lakáshasználatot rendel el, amikor a bántalmazó ellen már büntetőeljárás folyik. Azaz figyelmen kívül hagyják mind a büntetőeljárást, mind a bántalmazás tényét. Ha pedig mégis elismeri valamely bíróság, hogy lehetetlen, hogy a nő brutális erőszakot elkövető férfival lakjon együtt, akkor pedig rendszeresen több millió forintos lakáshasználati jog ellenértéket ítélnék meg a lakást elhagyó bántalmazó javára.

Noémi ügye

A 2011. december 7-i sajtóreggelen megszólalt Noémi, az egyesület egyik ügyfele is, aki elmondása szerint a családon belüli erőszak minden lehetséges formáját megélte. Tapasztalata az volt, hogy a különböző intézmények és hatóságok nem kapcsolják össze a családon belüli erőszakra szóló információikat, így hiányzik az egységes intézményes fellépés. A gyerekelhelyezési per első tárgyalását négy hónapra tűzték ki, és ezalatt Noémi rettegett, hogy az apa az óvodából

elrabolja a gyereket, ami meg is történt. A gyámhatóság azzal utasította el a gyors döntéshozatalt, hogy a per már zajlik, ekkor nincs lehetősége közbeavatkozni.

Noémi hiába mondta a gyerekelhelyezési perben, hogy a férfi ellen büntetőeljárás folyik a bántalmazás miatt, hiába álltak rendelkezésre a büntetőperből szakértői vélemények arról, hogy a gyerek retteg az apjától, és nem akar vele találkozni, a bíróság Noémit vonta felelősségre, hogy elmenekült egy másik városba a gyerekekkel. Habár az anyáról megállapították, hogy alkalmas a gyerekeknevelésre, az apánál helyezték el a gyereket. A bíróságot nem érdekelték a férfi ellen öt vádpontban (többek közt kiskorú veszélyeztetése miatt) ekkor már zajló büntetőeljárás bizonyítékai. „A bíróság leírta, hogy az apának néha erőszakhoz kellett folyamodnia, hogy egyben tartsa a családot. Magyarországon 2011-ben a bíróság leírja, hogy az erőszak elfogadható. Sőt a bíró az egyik tárgyalás során azt is elmondta, amikor megkérdezte az alperestől, hogy vert-e, hogy ha egy pofon elcsattan, az sem gond, mert az mindenhol előfordul” – mesélte felháborodva Noémi.

Az apa büntetőpert indított Noémi ellen, mert Noémi egyszer kiabált a férfival, amikor az őt egy láthatás alkalmával nem engedte a saját autójába a gyereke mellé beszállni és elhajtani. A férfi állítólag félt, habár hét évig bántalmazta Noémit, és magasabb és erősebb nála. Noémit garázdaság miatt megrovásban részesítették.

Konklúzió

Megállapítható, hogy a bántalmazott nők tudatossága és informáltsága nőtt az elmúlt években, de az állami szervek szintjén működő strukturális erőszak megakadályozza őket abban, hogy életben maradván és minél kevesebb veszteséggel és sérüléssel léphessenek ki a bántalmazó kapcsolatból. Fontos szerepet tulajdonítunk a médiának, hogy továbblépve a bevett áldozathibáztató kommunikációs gyakorlaton, inkább a rendszerszintű strukturális erőszakra fókuszáljanak.

A Patent Egyesület várja olyan bántalmazott nők jelentkezését, akik hajlandóak az állami szereplők ellen különböző eljárásokat, pereket indítani. Jogsegélyszolgálatunk elérhető szerdánként 16-18 óra és csütörtökönként 10-12 óra között a [+36-70-2525254](tel:+36702525254)-es telefonszámon vagy a jog@patent.org.hu címen.

A stratégiai pereskedéssel kapcsolatban további információk a programvezető ügyvédőtől, dr. Spronz Júliától kérhetők a [+ 36 70 391 3622](tel:+36703913622)-es telefonszámon.